Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування спеціального автомобіля батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області

23.02.2026

Харків, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 23.02.2026 групою НПМ здійснено відвідування спеціального автомобіля батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області (далі – спеціальний автомобіль).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Герман Катерина Юріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Романова Анастасія Євгенівна, представник громадської організації.

Спеціальний автомобіль оглянуто на території Київського районного суду міста Харкова за адресою: вулиця Валентинівська, будинок 7 Б, місто Харків, Харківська область, 61168.

Відвідування проведено у присутності: Пелиха Олександра Анатолійовича, інспектора батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області; Сітала Віталія Івановича, поліцейського водія батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області.

На момент відвідування обстежено спеціальний автомобіль на базі Ford Transit, який перебував у технічно справному стані.

Під час відвідування у спеціальному автомобілі обвинувачені, підсудні (засуджені) не перебували.

Спеціальний автомобіль Ford Transit 2022 року випуску з державним реєстраційним номером 2182 (фото 1, 2). Останній технічний огляд проведено в 2025 році.

З правого боку кузова встановлено металеві двері із загартованим склом та решіткою, розміри дверного отвору вхідних дверей складають 137×173 см, що забезпечує можливість транспортування особи, яка користується кріслом колісним.

Для полегшення підйому людей до кузову спеціального автомобіля праворуч від дверного отвору з внутрішньої сторони обладнано вертикальний металевий поручень контрастного забарвлення (фото 3).

Салон кузова розділений на дві зони, перша для розміщення варти, друга розділена металевими перегородками на приміщення для затриманих осіб.

Кузов спеціального автомобіля обладнаний системою штучного освітлення, яка включає по одному плафону освітлення у кожній камері та три плафони освітлення у приміщенні варти (фото 4). Пульт керування освітленням розміщено у приміщенні варти.

Спеціальний автомобіль обладнано сигнально-переговорним пристроєм для зв'язку між співробітниками варти у салоні кузову та у кабіні водія (фото 5), трьома проблисковими маячками, камерами відеоспостереження, одним гучномовцем та механічним протиугінним пристроєм.

У салоні кузову наявний стелаж для особистих речей розмірами 35×60×147 см та обладнано сидіння для варти з пасками безпеки (фото 6).

Спеціальний автомобіль розрахований на одночасне перевезення 8 затриманих осіб і обладнаний 5 одномісними (фото 7) та однією загальною камерою на 3 місця (фото 8). Розміри усіх одномісних камер становлять 54×75 см (площа складає 0,4 м^2), загальної – 150×80 см (площа складає 1,2 м^2). Ширина дверей у всіх камерах є стандартною – 49 см, проте висота дверей одномісних камер варіюється залежно від типу розміщення: 142 см – у камерах для транспортування сидячи, у решті – 177 см. Висота дверей загальної камери – 180 см.

Сидіння і спинки виготовлені із дерев'яних дошок, що закріплені на міжкамерних перегородках або стінках кузова спеціального автомобіля та мають розміри 25×54 см в одномісних камерах та 30×150 см у загальній камері. На протилежних від сидінь стінах одномісних камер обладнано горизонтально орієнтовані пристінні поручні для тримання.

Гострі (небезпечні) місця у внутрішніх приміщеннях спеціального автомобіля відсутні.

Усі камери спеціального автомобіля обладнано дефлекторами природньої вентиляції, що забезпечують циркуляцію повітря під час перевезення затриманих осіб. У приміщенні варти додатково встановлено вентиляційний люк діаметром 24 см (фото 9).

Спеціальний автомобіль обладнано дизельним автомобільним обігрівачем салону для використання у холодний період року.

У даху фургону обладнано аварійно-рятувальний люк прямокутної форми розмірами 55×70 см, який має ущільнюючі елементи, що запобігають проникненню вологи всередину приміщення.

Спеціальний автомобіль оснащено вогнегасником та медичною аптечкою для надання первинної домедичної допомоги, яка укомплектована лікарськими засобами з актуальними термінами придатності (фото 10).

Попереднє відвідування спеціального автомобіля групою НПМ не здійснювалося.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Порушення права на свободу від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (ст. 3 Європейської конвенції з прав людини).

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) у своїх рекомендаціях щодо транспортування затриманих осіб (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. Transport of detainees. Factsheet, June 2018) наголошує, що приміщення, призначені для перевезення більше ніж однієї особи, повинні забезпечувати не менше ніж 0,4 м^2 площі на одну особу під час транспортування на короткі відстані та, за можливості, більшу площу. Для перевезень на тривалі відстані мінімальна площа має становити не менше ніж 0,6 м^2 на одну особу.

Під час відвідування спеціального автомобіля було встановлено, що одномісні камери для транспортування затриманих осіб мають площу 0,4 м^2 та загальна камера на 3 місця має площу 1,2 м^2. Відповідно в загальній камері на 3 місця площа на одну особу складає 0,4 м^2. Таким чином, у камерах спеціального автомобіля дотримано мінімальні стандарти площі на одну людину для транспортування на короткі відстані, які визначено рекомендаціями Європейського комітету. При цьому зазначена площа на одну людину не відповідає стандартам для тривалих перевезень.

2. Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

Згідно з Конституцією України, загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права та міжнародними договорами України, ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», всі люди є рівними перед законом і мають право на рівний захист. Особи з інвалідністю в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України. Держава зобов’язана створити умови для реалізації особою з інвалідністю всіх прав людини та основоположних свобод без будь-якої дискримінації за ознакою інвалідності та забезпечити її соціальний захист.

Представниками групи НПМ встановлено, що спеціальний автомобіль не обладнаний відповідними спеціальними засобами (підйомник або пандус для транспортних засобів, облаштування для фіксації крісел колісних для осіб з інвалідністю або автомобільне крісло, яке трансформується в інвалідне крісло тощо), що може призвести до випадків травмувань осіб з інвалідністю та

маломобільних груп населення при транспортуванні та неможливості їх перевезення.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Батальйону конвойної служби Головного управління Національної поліції в Харківській області:

1. Врахувати норми щодо внутрішньої наповнюваності камер та міжнародні стандарти щодо забезпечення у камерах спеціального автомобіля площі на одну особу транспортування затриманих осіб спеціального автомобіля під час організації тривалих перевезень, виходячи з фактичної площі камер, розміру дверей камер, коридору салона кузова спеціального автомобіля та міжнародних стандартів щодо транспортування затриманих осіб площі на одну особу.

2. Створити умови для безперешкодного доступу, а також належного транспортування осіб з інвалідністю у спеціальному автомобілі для перевезення затриманих осіб.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фототаблиця на 2 арк.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Андрій БОХВАЛОВ**

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

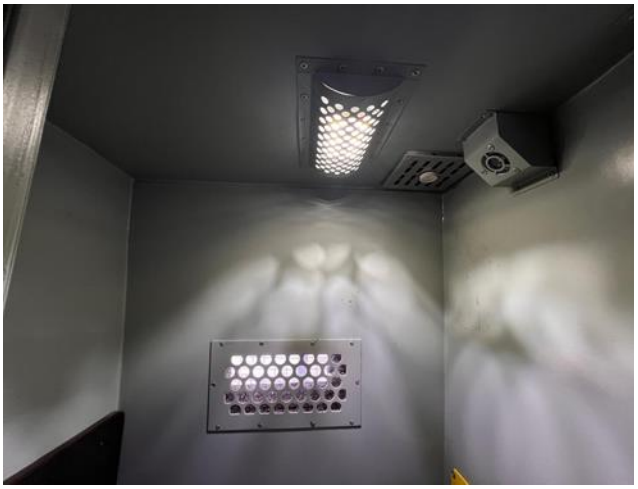

Фото 5

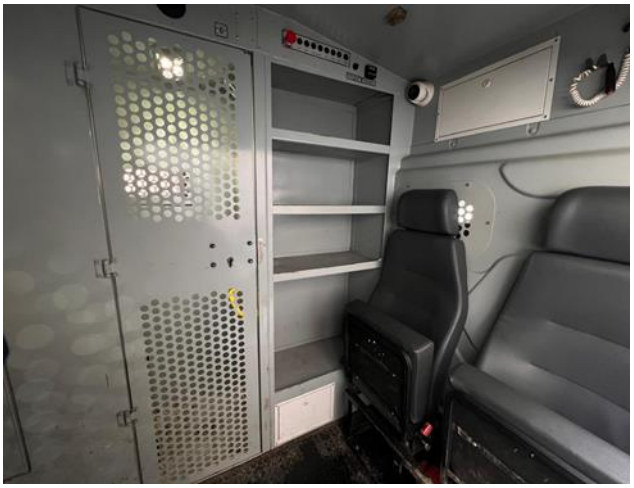

Фото 6

Фото 7

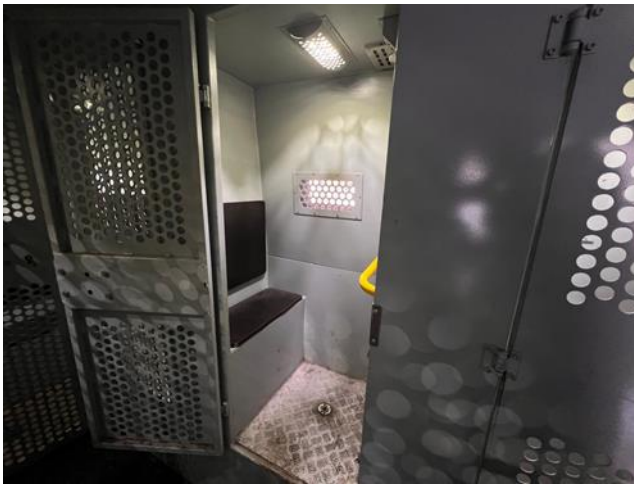

Фото 8

Фото 9

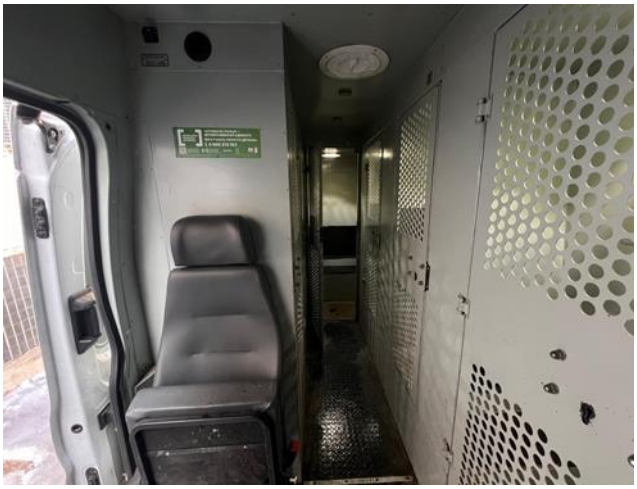

Фото 10

